

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/40/2020
Identifikačné číslo spisu:	8611202318
Dátum vydania rozhodnutia:	23.02.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8611202318.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: P. C., narodená XX. H. XXXX, bývajúcej vo B. XX, právne zastúpenej: JUDr. Miloš Hnat, advokát, so sídlom v Prešove, Tkáčska 2, proti žalovanej: Obec Svidnička, so sídlom vo Svidníčke, IČO: 00 331 015, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4 C 68/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. októbra 2018 č. k. 21 Co 186/2017-321, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. septembra 2017 č. k. 4 C 68/2011-280 zamietol žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nakoľko žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno, že je výlučnou vlastníčkou pozemku (bližšie špecifikovaného v žalobe) titulom vydržania. Z vykonaného dokazovania mal súd za to, že ona ani jej právni predchodcovia nevstúpili do oprávnenej držby.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 16. októbra 2018, sp. zn. 21 Co 186/2017, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobkyňi. Odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil z dôvodu, že žalobkyňa tvrdila len ústne formy nadobudnutia vlastníckeho práva (seba a právnych predchodcov), a preto jej nemožno prisvedčiť, že vlastnícke právo nadobudla vydržaním, nakoľko nesplnila základnú podmienku vstupu do vydržania, a to dobromyseľnosť držby, ktorá je titulom spôsobilým založiť vlastnícke právo. Žalobkyňa nepredložila a netvrdila listinu, ktorou došlo k darovaniu nehnuteľností jej právnymi predchodcami v písomnej forme a nepreukázala a ani netvrdila, že došlo k zápisu vlastníctva jej starých rodičov do pozemkovej knihy, pričom pri prevodoch nehnuteľností sa v tom čase vyžadovala písomná forma.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť opiera o ustanovenie § 420 písm. f/ CSP. Uviedla, že súd prvej inštancie niektoré ňou navrhnuté dôkazy nepripustil, resp. ich nesprávne vyhodnotil. Odvolací súd napriek tomu nenariadil pojednávania a nezaoberal sa podstatnými odvolacími námietkami, že súd prvej inštancie neprihliadol na svedecké výpovede z 20. januára 2015, v jeho rozhodnutí sú zjavné rozpory v jednotlivých svedeckých výpovediach a zamietol vykonať dokazovanie konaním o opravu chýb vedeného Okresným úradom Prešov pod č. XC) 18/2016 (ako dôsledok chybného zápisu katastra v roku 1978 k parc. LV č. XXX,XXX pre k. ú., B., týkajúceho sa aj sporného majetku) s tým, že v predmetnej veci prebieha spor na základe žaloby o určenie nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu na Krajskom súde v Prešove. V ďalšom namietala, že odvolací súd sa nijak nevysporiadal s jej námietkou, že predmet sporu nie je tzv. nezaknihovaná nehnuteľnosťou na základe z 180/1995 Z. z. vo vlastníctve žalovanej, nakoľko sa jednalo o obhospodarovaný pozemok aj s ovocnými stromami. Súčasne podľa žalobkyne došlo aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Preto navrhla, aby najvyšší súd rozsudky obidvoch nižších súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. K obdobnému právnemu názoru dospel najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. V práve na spravodlivý proces obsiahnutá zásada „rovnosti zbraní“ v civilnom súdnom konaní (čl. 47 ods. 3 Ústavy, čl. 6 ods. 1 CSP) všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmú byť neprimerané, t. j. aby každá zo strán sporu mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju, z pohľadu konania ako celku, podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti zbraní, či príležitostí je potom dosiahnutie spravodlivej rovnováhy

medzi stranami sporu. Tento všeobecný princíp rovnosti strán sporu je potom nutné premietnuť aj do realizácie dokazovania, či otázok dôkazného bremena v rovine konkrétneho súdneho sporu v zmysle zásad spravodlivého procesu.

10. Prípustnosť dovolania vyvodzovaná z § 420 písm. f) CSP je aj dovolacia námietka žalobkyne týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania a nesprávnosti skutkových zistení. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a ani nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p., pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Výnimkou sú rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľne, neudržateľne alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V preskúmvanej veci však o takýto extrémny prípad nejde.

11. Do myšlienkových operácií sudcu, resp. do jeho konečného výsledku v podobe rozhodovania najvyšší súd svojou revízno-kasačnou právomocou zasiahne len vtedy, ak zistí podstatný excés pri realizácii dôkazného procesu, spočívajúci v racionálne neobhájiteľnom úsudku sudcu o relácii medzi vykonanými dôkazmi a z nich vyvođenými skutkovými závermi.

12. Odvolací súd považoval za zásadnú právnu skutočnosť, prečo nemohol prisvedčiť tvrdeniam žalobkyne o nadobudnutí vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam vydržaním, že v konaní nepredložila a ani netvrdila listinu, ktorou došlo k darovaniu nehnuteľností jej právnymi predchodcami v písomnej forme a nepreukázala a ani netvrdila, že došlo k zápisu vlastníctva jej starých rodičov do pozemkovej knihy, pričom až do roku 1950, teda do nadobudnutia účinnosti tzv. Stredného občianskeho zákonníka to bolo nutné pre nadobudnutie vlastníctva k pozemku. Aj v nasledujúcom období po nadobudnutí účinnosti Občianskeho zákonníka z roku 1950, Občianskeho zákonníka z roku 1964 sa pri prevodoch nehnuteľností vyžadovala písomná forma, jej právní predchodcovia tak nemohli nadobudnúť vlastníctvo k predmetnej nehnuteľnosti. Nedostatok písomnej formy pri darovacej zmluve preto vylučuje dobromyseľnosť držby u žalobkyne a jej vstup do vydržania, pričom tá je titulom spôsobilým založiť vlastnícke právo.

13. Pokiaľ teda odvolací súd neprihliadol na odvolacie námietky, že neboli súdom prvej inštancie vykonané svedecké výpovede z 20. januára 2015, resp. boli zjavné rozpory v jednotlivých svedeckých výpovediach a zamietol vykonať dokazovanie konaním o opravu chýb vedeného Okresným úradom Prešov pod č. XC) 18/2016, tieto neboli podstatné pre rozhodnutie odvolacieho súdu a preto neporušil zásadu „rovnosti zbraní“ pri dokazovaní v zmysle zásad spravodlivého procesu.

14. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

15. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie podrobne uvádza, aké okolnosti boli dôvodné pre zamietnutie žaloby a prečo žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno. Rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobkyne, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov, a vysporiadanie sa s podstatnými odvolacími námietkami. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd sa vysporiadaval vo svojom odôvodnení so všetkými podstatnými námietkami žalobkyne. Preto nedôvodne argumentovala, že rozsudok odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne. Z vyššie uvádzaných dôvodov súd nemal za potrebné nariadiť odvolacie pojednávanie (§ 385 CSP).

16. Pokiaľ žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, bolo potrebné a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

17. Žalobkyňa v dovolaní nevymedzila právnu otázku a ani neoznačila ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, preto dospel odvolací súd k záveru, že na podklade takéhoto dovolania nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

18. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalobkyne odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP) ako procesne neprípustné, a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP, nakoľko nebolo odôvodnené spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

19. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) ale nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni jej nevznikol. O náhrade trov rozhodol dovolací súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.